

MECANISMELE DE CONTROL AL APLICĂRII CONVENȚIILOR ORGANIZAȚIEI INTERNAȚIONALE A MUNCII

Natalia UNTILA

Organizația Internațională a Muncii a fost creată la 11 aprilie 1919 prin Tratatul de la Versailles. În concepția inițiatorilor săi, OIM trebuia să devină „o casă de schimb” a informațiilor și datelor relative la evoluția economică și socială, pentru continua îmbunătățire a regimului de muncă [1]. Prima Conferință Internațională a Muncii s-a desfășurat la Washington în octombrie 1919, care a adoptat 6 convenții, ce se refereau la numărul de ore de muncă în industrie, șomajul, protecția maternității, munca de noapte a femeilor, vârsta minimă și munca de noapte a tinerilor.

Ratificarea uneia sau alteia dintre convențiile OIM de către un stat implică angajamentul acestuia de a lua toate măsurile necesare pentru a concretiza prevederile acestora. Conform Constituției OIM, exista un control regulat bazat pe sistemul rapoartelor și un sistem bazat pe sistemul plângerilor și reclamațiilor. În literatura de specialitate, cele două forme de control au fost denumite *control administrativ și control jurisdicțional*.

Guvernele trebuie să prezinte *rapoarte* către Biroul Internațional al Muncii asupra măsurilor luate pentru a supune convențiile nou-adoptate autorităților competente, asupra cadrului legislativ și al practicii lor în ceea ce privește convențiile neratificate și asupra măsurilor luate pentru a pune în aplicare convențiile ratificate. Rapoartele asupra convențiilor ratificate sunt realizate după un formular de raport aprobat de către Consiliul de Administrație. Copiile după aceste rapoarte trebuie transmise organizațiilor sindicale și patronale cele mai reprezentative.

Rapoartele guvernelor sunt examinate în prima instanță, în ședința anuală, de *Comisia de experți pentru aplicarea convențiilor și recomandărilor* compusă din 20 de personalități independente de prim-plan, cu o înaltă

competență în domeniul juridic sau social, și care își desfășoară activitatea cu titlu personal.

Raportul Comisiei de experți, cuprinzând observații și cereri directe către diversele guverne, este supus Conferinței Internaționale a Muncii ce se convoacă anual pentru a fi examinat și discutat de către o comisie tripartită a Conferinței special constituită în acest scop: *Comisia de aplicare a convențiilor și recomandărilor*. Punctele esențiale ale dezbaterilor și concluziile comisiei sunt încorporate într-un raport ce se înaintează plenului Conferinței. Odată adoptat de către Conferință, raportul este comunicat guvernelor, cărora li se atrage atenția asupra punctelor pe care trebuie să le ia în considerare în momentul redactării viitoarelor rapoarte.

Pe lângă controlul regulat, Constituția OIM prevede două proceduri speciale în cazul încălcării unei convenții ratificate de către o țară anume: reclamațiile și plângerile.

În baza art.24 și 25 ale Constituției OIM, în cazul în care o asociație (industrială) a angajatorilor sau a salariaților face o interpelare la adresa Biroului Internațional al Muncii privind omisiunea unui Membru de a aplica efectiv în cadrul jurisdicției sale a unei Convenții la care este parte, Consiliul de Administrație poate comunica această interpelare la adresa guvernului împotriva căruia se face, și poate invita acest guvern să facă o declarație la acest subiect în măsura corespunzătoare. Dacă guvernul în cauză nu prezintă nici o declarație într-un termen rezonabil sau dacă Consiliul de Administrație consideră declarația primită ca fiind nesatisfăcătoare, acesta din urmă va avea dreptul să publice interpelarea și declarația în replică, în cazul în care a fost făcută.

O procedură mai complexă este aceea a *plangerilor*, prevăzută de art. 26-29, 31-34 ale Constituției OIM. Plângerile pot fi depuse de oricare stat membru contra unui alt stat membru care, în opinia sa, nu ar asigura în mod satisfăcător aplicarea unei convenții pe care ambele state au ratificat-o. O procedură analogă poate fi angajată de către Consiliul de Administrație fie din oficiu, fie în baza unei plângeri depuse de un delegat (guvernamental, patronal, sindical) la Conferința Internațională a Muncii. Plângerile sunt de obicei analizate de o comisie de anchetă compusă din trei membri independenți desemnați în acest scop de Consiliul de Administrație. Comisia poate asculta mărturi și poate desfășura anchete pe teren pentru a putea redacta un raport în care se includ constatările privind situația de fapt și de drept, ca și recomandările pe care consideră necesar a le face pentru asigurarea aplicării convenției în chestiune. Raportul Comisiei de anchetă este comunicat Consiliului de Administrație și fiecăruia din guvernele interesate: totodată, el este publicat. Fiecare din guverne dispune de un termen de 3 luni pentru a indica dacă el acceptă sau nu recomandările conținute în raport. Orice guvern care nu acceptă aceste recomandări poate

supune diferendul Curții Internaționale de Justiție, fapt ce nu s-a întâmplat până în prezent [2].

În concepția OIM, libertatea sindicală este condiția prealabilă a oricărui progres către justiția socială, ea permițând lucrătorilor să-și exprime aspirațiile lor, să le întărească poziția lor în negocierile colective reechilibrând contribuția părților. De asemenea, libertatea sindicală constituie o utilă contrapondere puterii statului, permițând lucrătorilor să participe la elaborarea și aplicarea politicii economice și sociale.

Importanța deosebită a protecției libertății sindicale a determinat instituirea unor proceduri speciale pentru examinarea plângerilor referitoare la violarea drepturilor sindicale, proceduri stabilite pe baza unui acord din anul 1950 între OIM și Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite.

Trebuie reținut că procedurile speciale referitoare la libertatea sindicală nu înlocuiesc, ci completează controlul regulat al aplicării convențiilor ca și mecanismele speciale bazate pe sistemul reclamațiilor și plângerilor. Totodată, aceste proceduri pot fi angajate împotriva guvernelor chiar dacă ele nu au ratificat convențiile OIM referitoare la libertatea sindicală, în baza ideii conform căreia libertatea sindicală este unul din obiectivele afirmate de Constituția OIM, trebuind deci să fie respectată de statele membre, în virtutea apartenenței lor la organizație [3].

Prin acordul dintre OIM și ECOSOC au fost instituite două organe: Comisia de investigare și conciliere în materia libertății sindicale și Comitetul libertății sindicale al Consiliului de Administrație.

Comisia de investigare și conciliere în materia libertății sindicale este chemată să se pronunțe în cazuri de importanță deosebită. Compusă, de obicei, din 3 membri numiți de Consiliul de Administrație din rândul personalităților independente de înaltă calificare, ea nu-și poate desfășura activitatea decât având consimțământul statului în cauză, fapt ce de-a lungul timpului a îngreunat aplicarea întregii proceduri.

Mult mai operațional s-a dovedit a fi *Comitetul libertății sindicale al Consiliului de Administrație*, instituit în anul 1951 ca un organism tripartit compus din 9 membri (3 pentru fiecare grup) și prezidat de o personalitate independentă. Funcțiile sale au un caracter cvasijudiciar, procedura pe care el o urmează fiind conformă principiilor fundamentale care guvernează procedurile judiciare.

De la crearea sa, Comitetul libertății sindicale a examinat mai mult de 1800 de cazuri, unele destul de serioase, referitoare la probleme cum sunt: constituirea organizațiilor și dreptul de a se afilia la acestea, alegerea și destituirea liderilor, ingerințe ale administrației în activitatea sindicatelor, dizolvarea sau suspendarea organizațiilor, dreptul la grevă, actele de

discriminare antisindicală în angajare, arestarea sindicaliştilor și interzicerea reuniunilor și manifestațiilor sindicale. Prin activitatea sa, Comitetul libertății sindicale a elaborat un ansamblu de principii care formează un veritabil drept internațional al libertății sindicale.

Referințe:

1. POPESCU, A. *Dreptul internațional și European al muncii*. București: C.H.Beck, 2008.
2. *Constituția Organizației Internaționale a Muncii* adoptată la Philadelphia, la 10 mai 1944.
3. *Organizația Internațională a Muncii* 2014
<http://www.rasfoiesc.com/legal/drept/Organizatia-Internationala -a-M67.php>